

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı :5
10 Haziran 2008

İçindekiler

Çin'de Gelişmeler
ABD ile İlişkiler
AB ile İlişkiler
Diğer Ülkelerle İlişkiler
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları

**Depremde ölenlerin
sayısı 69 bin 142'ye
yükseldi**

**Depremın sanayide
yarattığı kayıp 200
milyar yuan**

**Deprem Çin'in
çinko üretim
verimini düşürecek.**

**Çin otomotiv
sektörü yabancılara
kapılarını aralıyor**

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibarıyla komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin'de Gelişmeler:

a. Üretim ve İç Talep

12 Mayıs tarihinde Çin'in Sichuan eyaletinde Richter ölçeğiyle 7.8 büyüklüğünde meydana gelen deprem, Çin Sivil İşler Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, 9 Haziran saat 12.00'ye kadar 69 bin 142 kişinin ölmesine, 370 binden fazla kişinin yaralanmasına ve 17 bini aşkın kişinin kaybolmasına yol açtı.

Çin Sivil İşler Bakanlığı'nın son raporuna göre, aynı saate kadar Çin'in çeşitli kademelerdeki hükümetleri tarafından depremle mücadeleye, 18 milyar 900 milyon yuanı Çin merkezi maliyesinden olmak üzere, toplam 23 milyar 400 milyon yuan tutarında bütçe ayrıldı.¹

Çin'in 12 Mayıs günü meydana gelen depremin sanayi sektöründe 200 milyar yuandan fazla kayba yol açtığı bildirildi. Çin Sanayi ve Bilişim Bakanlığı tarafından 5 Haziran'da Beijing'de yapılan açıklamada, depremde zarar gören sanayi işletmelerinin yaklaşık %51'inin bir ay, diğer %25'inin ise üç ay içinde yeniden üretime geçeceğinin tahmin edildiği belirtildi.²

Dünyanın en büyük üçüncü çinko üreticisi olan Çin'de meydana gelen deprem ülkenin çinko metallerine büyük darbe vurdu. Depremın diğer temel metallerde etkisi daha az oldu. 400-500 bin tonluk çinko üretiminin tavsiye edilmesi (Çin üretiminin %10-%12'si) depremden etkilendi. Sichuan, Gansu, Shaanxi eyaletlerindeki çinko üretimi, Çin toplam çinko üretiminin %26'sını teşkil etmekte. Deprem sonrası yeniden yapılandırma çalışmaları Çin'de bakır ve alimünyum ihtiyacını da arttıracak.³

Çin'in otomotiv sektöründeki ortak teşebbüsleri ile ilgili politikalarının esnekleştirilmesi ve yabancılara pay tavanının yükseltilmesi bekleniyor. Çin Makina ve Sanayi Federasyonu Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Zhang Xiaoyu Mayıs ayında düzenlenen sanayi forumunda yaptığı açıklamada, otomotiv sektöründe yapılacak ekonomik reformlarla Çinli firmalarla ortak otomotiv üreticilerine getirilen kısıtlamaların kısmen kaldırılacağını söyledi. Hali hazırda

Çin’de araba satışları yılın ilk beş ayında %17,41 Artış gösterdi.

yabancı oto üreticileri bu ortak teşebbüslerinde %50’den fazla hisse sahibi olamıyorlar. 1994 yılında yayınlanan Çin otomotiv sanayi politikasına göre, bütün otomobil, motosiklet ve motor üreten ortak teşebbüslerde Çin sermaye payı %50’den az olamıyor. Ancak bugünlerde Çinli ekonomistler yalnız otomobil ortak teşebbüsleri değil, tüm oto sanayi sektörünün dışa açılacağını söylüyor.⁴

2008 yılının ilk beş ayında Çin’de yolcu arabalarının satışları geçen yılın aynı dönemine göre %17,41 artış sergiledi. Çin Otomobil Üreticileri Derneği’nden yapılan açıklamaya göre araba satışlarının 3 milyon 20 bin adete ulaştığı belirtildi. Bu yıl otomobil satışlarının yıllık %14 artışla 10 milyonu adedi aşması bekleniyor. Dünyanın diğer büyük araba pazarlarında satışlardaki zayıflamaya karşın Çin’de satışlar yılın başından bu yana iki haneli büyüme oranlarını sürdürüyor.⁵

b. Enflasyon ve Para Politikası

İthalatta vergilerin düşürülmesi Çin’de fiyat artışlarını frenleyecek

Hükümetin gıda ürünleri, sağlık ürünleri ve pamuk dahil olmak üzere 26 üründe ithalat vergilerini geçici olarak azaltma yoluna gitmesinin enflasyonist baskıları dizginlemesi bekleniyor.

Bazı analistler ithalat vergilerindeki düşüşün deprem sonrası ihtiyaçların sağlanmasını kolaylaştırmak amacını taşıdığını belirtirken diğer bazıları ise bu kararın enflasyonu dizginleme amacına yönelik olduğunu belirtiyor.

Maliye Bakanlığı’nın bildirdiğine göre; donmuş balıkta geçici tarife %10-12’den %5’e, bebek mamasında %10-15’te %5’e, soya ve fıstık ürünleri ve canlı hayvan yeminde %5’ten %2’ye düşürüldü. Bu tarifeler Haziran ayından yıl sonuna kadar uygulamada kalacakken Hindistan cevizi yağı ve zeytin yağında Haziran-Eylül arası dönem için tarifeler %10’dan %5’e indiriliyor. Kan antiserumu, aşılar ve antibiyotiklerin ise Haziran-Aralık döneminde tarifersiz girmesine izin verildi. Bu sağlık ürünlerinde uygulanan tarife %3 düzeyinde idi. Pamukta ise yıllık kotanın aşılması halinde ton başına 570 yuan olan bedelin Haziran-Ekim arası 357 yuan (52 dolar) olması kararlaştırıldı.⁶

Çin’e sıcak para girişi artıyor mu?

Son istatistiklere göre bu yılın ilk yarısında Çin’in döviz rezervleri 153,9 milyar dolar olarak belirlendi. Bu dönemde ticaret fazlasının ve doğrudan yatırımların toplam değeri 70 milyar doları buldu. Birçok ekonomist döviz rezervi ile yukarıda belirtilen iki değer toplamının arasındaki farkı sıcak para olarak nitelendiriyor.

Diğer taraftan Çin Yapı Bankası Araştırma Yöneticisi Zhao Qingming, sıcak paranın miktarının böyle bir yolla belirlenmesinin doğru olmayacağını, ABD doları dışındaki varlıkların değerlendirilmesinin Çin’in döviz rezervlerinin değerini artırdığını belirtiyor.

Çin Sosyal Bilimler Akademisi’nde finans araştırmacısı olan Li Yang, ABD ile Çin arasındaki faiz farkının ve remninbinin değer kazanması nedeniyle oluşan döviz arbitrajının uluslararası spekülatif paranın daha büyük oranda Çin’e akın ettiğini ifade ediyor. Li’ye göre faiz oranı ve döviz arbitrajı gibi basit bir

Çin bankalarına talimat: Deprem bölgesine finansal yardım

spekülasyon spekülöre %10'dan fazla kar sağlayabilir. Uluslararası sıcak paranın yükselişi kısmen ABD'deki mortgage krizi nedeniyle ABD Merkez Bankası'nın faiz indirimine gitmesiyle hız kazandı. ABD'de faiz oranları geçtiğimiz Eylül ayından bu yana %5,25'ten %2'ye düşerken Çin Merkez Bankası geçen yıldan bu yana 6 defa faiz artırımına giderek 1 yıllık mevduat faiz oranını %2,52'den %4,14'e yükseltti. ABD dolarının sürekli değer kaybetmesi sıcak paranın kendine bir yer aramasına neden oldu. Bu durumda da sıcak para gelişmekte olan piyasalara yöneldi. Çin remninbisi de 2005 yılındaki para reformundan bu yana bakıldığında 2008 yılının ilk çeyreğinde ABD doları karşısında %4'ten fazla değer kazandı. Sıcak para girişinin bir diğer nedeni de toprak mülkiyetinin yaygınlaşması ve sermaye piyasalarının güçlü büyümesi olarak görülüyor.

Çin'in sıkı sermaye kontrolleri uygulaması bu ülkeye sıcak para girişini diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasla daha maliyetli hale getiriyor. Ancak Çin Sosyal Bilimler Akademisi'nde Finans Uzmanı olarak çalışan Zhang Ming, bu kontrollere rağmen sıcak paranın doğrudan yatırım adı altında girebildiğini ve paranın remninbiye çevrildikten sonra emlak ve hisse senedine yatırılabilirdiğini belirtti. Diğer bir yol ise yerli dış ticaret şirketlerinin ithalatta düşük, ihracatta yüksek fiyat teklifi bildirerek ya da satış gelirini önceden almış göstererek, sahte ticari belgelerle hayali ihracat yapmak diyen Ming, bu yolun sıcak para girişi için en uygun kanal olduğunu belirtiyor.⁷

Çin Merkez Bankası (PBOC) ve Bankacılık Denetleme Komisyonu (CBRC) 20 Mayıs 2008'de yapılan açıklamayla Çin bankalarına kredi geri ödeme borçlarının uzatılması da dahil olmak üzere depremde hasar gören bölgelere finansal katkıda bulunmaları talimatı verdi.

PBOC ve CBRC deprem bölgesinde kredi borcu olan vatandaşları borçların geri ödenmesi konusunda zorlamamalarını ve herhangi bir faiz uygulanmamasını istedi.⁸

II. ABD ile İlişkiler

Çin karbon dioksit yayımında ABD'yi geçti.

ABD Kaliforniya Üniversitesi'nde yapılan araştırma sonucu hazırlanan raporda Çin'in ABD'den daha fazla karbondioksit yaydığını söyledi. Çin'de fosil yakıtların kullanımı üzerine yapılan çalışmada, Çin'de karbondioksit yayımının 2004-2010 yılları arasında %11 oranında yükseleceği açıklandı. Daha önce yapılan tahminler, Çin'in CO2 yayımının 2020'de ABD CO2 yayım oranını %2.5 ile geçeceği üzerindeydi. Ancak rapor, 2006'da Çin'in bu oranı yakaladığını söylüyor.⁹

Çin'den ABD'nin insan hakları raporuna tepki

Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Qin Gang, ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan "2008 Yılı Özgürlük ve Demokrasiyi İlerletme Raporu"nda, demokrasi ve insan hakları konusunda Çin'e asılsız suçlamalar yöneltildiğini söyledi.

Qin Gang, 2 Haziran tarihinde Beijing'de gazetecilerin sorularını yanıtlarken, Çin hükümetinin, demokrasiyi ilerletme, hukuki temeli güçlendirme, ülkede yaşayan tüm etnik gruplardan halkın hak ve özgürlüklerini koruyup geliştirmede elde ettiği büyük başarıları herkesin şahit olduğunu kaydetti. Qin Gang, ABD'yi, kendi

ülkesindeki insan haklarıyla ilgili sorunlara eğilmeye, demokrasi ve insan haklarını bahane ederek başka ülkelerin içişlerine karışmaktan vazgeçmeye, Çin ile ABD arasındaki karşılıklı güvenin artırılması ve ikili ilişkilerin geliştirilmesine yararlı işler yapmaya çağırdı.¹⁰

III. AB ile İlişkiler

AB Kalkınma ve İnsani Yardımdan Sorumlu Komisyoneri Louis Michel 16 Mayıs tarihinde Çin Ticaret Bakanı Chen Deming'e yazdığı mektupta Çin depremzedeler için 2 milyon Euro tutarında yardım göndereceklerini belirtti¹¹

DTÖ'nün Ticaret Gözden Geçirme Mekanizmasının Çin'de yaptığı çalışma Mayıs ayında sonuçlandı. Gözden geçirme sonrası hazırlanan raporda özetle şu hususlara yer veriliyor:

Çin'de ticaret serbestleştirilmesi de dahil olmak üzere yapılan reformlar sayesinde GSYİH büyüme hızı son 4 yılda %10'un üzerinde büyüdü, kişi başına gelir artarken fakirlik azaldı. Bu süreçte Çin dünya ticaretinde en büyük paya sahip üçüncü ülke oldu. 2006 yılında yapılan bir önceki Gözden Geçirme'den bu yana Çin ticaret rejimi serbestleştirme eğilimine devam etti. Devam eden reformlar çeşitli ekonomik dengesizliklerle birlikte yüksek büyüme oranının sürdürülmesine yardımcı olacaktır.

Finans ve diğer sektörlerdeki yapısal reformlar kaynakların etkin tahsisini sağlamaya yönelik daha piyasa yanlısı önlemler sağlamıştır. Ayrıca Çin dünyanın en çok doğrudan yabancı yatırımını çeken ülke olmaya devam ederken küresel ekonomiyle bütünleşmesinin bir göstergesi olarak yurtdışı doğrudan yatırımları yüksek ülkelere birisi olmuştur.

Bununla birlikte ekonomide büyümenin kaynakları arasında dengesizlikler söz konusudur. Bu dengesizlik tüketimden çok ihracat ve yatırımdan kaynaklanmaktadır. Tasarruflar ve yatırımlar arasındaki fark Çin'in giderek artan seviyede cari hesap fazlası vermesine neden olmakta ve yüksek GSYİH büyüme oranlarına rağmen artan bir gelir adaletsizliği görülmektedir.¹²

Çin'in DTÖ'ye katılmasından bu yana ikinci kez Ticaret Gözden Geçirme yapıldı. AB de bu inceleme sırasında diğer taraflar gibi Çinli yetkililerle bir dizi sorular sordu. AB bu sayede Çin'de devlet müdahalesi, şeffaflık, standartlar, telif haklarının korunması ve AB yatırımlarına karşı ayrımcılık gibi kilit konularda Çin'e baskı yaptı. AB Çin tarafına 170'den fazla soru gönderdi.

AB bu konularda endişelerini belirtti ve ayrıca Çin'de ekonomik faaliyeti gerçekleştirenlerle düzenlemeyi yapanlar arasındaki kopukluk, yatırım kısıtlamaları, fiyat kontrolleri, finansal piyasaların işleyişi, ihracat kısıtlamaları, ihracat kredileri ve stratejik endüstriler lehine ayırım yapılması konuları da gündeme getirilmiş oldu.

Çin'de devam eden tarife dışı engeller sorunu ve standartların ayrımcı kullanımının AB şirketlerine maliyetinin 2007 yılında ihracat fırsatlarında 20 milyar Euro kayba mal olduğunu belirtti.¹³

AB Çin depremzedeleri için 2 milyon Euro bağışlıyor

Ticaret liberalizasyonu ve diğer reformlar yüksek büyümeyi destekledi ama hala zorluklar var.

AB, DTÖ'nün Çin için yapılan Ticaret Politikası Gözden Geçirme sonuçlarını kullanarak adil ticaret ve telif haklarını korunmasıyla ilgili sorunları gündeme getiriyor.

AB Ticaret Odası Etkinlikleri

Yaklaşan Olimpiyatlar nedeniyle, Çin Halk Cumhuriyeti ülkeye giriş vizelerine kısıtlamalar getirdi. AB Ticaret Odası da Çin'e giriş vizesi alma ve iş vizelerinin yenilenmesi (F vize) konularında yaşanan umulmadık zorlukları değerlendirmekte. Pek çok üyelerinin vize konusunda kendilerine başvurduğunu belirten AB Ticaret Odası, bu konudaki görüşlerini bir mektup ile Çin Dışişleri Bakanlığı'na iletti.

Çin'de ve Hongkong'da bulunan Avrupalı şirketler son günlerde karşılaştıkları vize problemleri, çoklu F vizelerin verilmemesi, F vize başvurularının ertelenmesi, tekli ve çoklu giriş F vizelerindeki sürenin kısaltılması gibi temel sorunlarla karşılaşmaktadır. AB Ticaret Odası Başkanı, bu durumun Çin-AB ilişkilerindeki gelişmelere mani olduğunu ve iki ülke arasındaki iş fırsatlarının kaçırılmasına neden olduğunu ifade etti. Şuana kadar Çinli yetkililerden bu konuda herhangi bir açıklama alamadıklarını ve Çin'in vize servisi konusunda duyarlı davranmasını, normal vize servisini tekrar uygulanmaya başlatmalarını umduklarını dile getirdi.¹⁴

Fikri Mülkiyet Hakları KOBİ'lere yardım ofisi açıldı

7 Mayıs 2008 tarihinde Fikri Mülkiyet Hakları KOBİ'lere yardım ofisi (China IPR Help Desk) Pekin'de AB Ticaret Odası şemsiyesi altında resmi olarak açıldı.

IPR Help Desk; AB Komisyonu'nun İşletmeler Yönetim Kurulu ve Çin ve Moğolistan'daki AB Delegasyonu finansmanı ile kurulmuştur. Çin'deki AB şirketlerinin fikri mülkiyet haklarını savunan bir bilgi ofisi olarak çalışmaktadır.

IPR Help Desk TUSIAD Pekin temsilciliği ile aynı ofisi paylaşmaktadır. Çin'de fikri haklarla ilgili problemleri olan üyelerimize ya da Türk iş adamlarına yardıma hazır olduklarını belirtmişlerdir.

IPR Help Desk ile ilgili detaylı bilgi için: www.china-IPRhelphdesk.eu¹⁵

IV. Diğer ülkeler ile ilişkiler

Rusya Asya ülkeleri ile ilişkiler ağını genişletmek istiyor.

Rusya Başbakanı Medvedev'in önce Kazakistan'a ardından da Çin'e yaptığı ziyaret Rusya'nın daha dengeli bir dış politika azminin sinyallerini vermekte. Rusya Devlet Başkanı Dmitry Medvedev, 23-24 Mayıs tarihinde Çin'e resmi bir ziyarette bulundu. Medvedev'in göreve gelmesinden sonra Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri dışındaki ilk dış ziyaretini Çin'e yapması Rusya'nın Çin ile olan ilişkilerine verdiği önemi göstermekte. İki günlük Çin ziyareti sırasında Medvedev Çin Cumhurbaşkanı Hu Jintao ile resmi görüşme yaptı. İki lider Çin-Rusya stratejik ilişkilerini geliştirme arzularını dile getirdiler. Medvedev görüşmede, "Çin ve Rusya arasındaki işbirliği global dengeyi sağlamayı amaçlamaktadır, iki ülke de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesidir ve uluslararası konulara Birleşmiş Milletlerin yasal çerçevesi içinde çok boyutlu yaklaşmaktadır" dedi.

Medvedev'in ziyareti sırasında "Önemli Uluslararası Konulara İlişkin Ortak Bildiri" imzalandı. 11 maddeden oluşan ortak bildiride, iki ülke arasındaki ilişkilerde izlenecek genel ilkeler ve uluslararası konulara ilişkin görüşler yer almakta. Bildiride, ülkelerin toprak bütünlüğüne ve egemenliklerine saygı,

içişlerine karışmama, terörle ortak mücadele gibi konular yer aldı

Rusya, Japonya dahil olmak üzere diğer Asya ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme azminde. Japon Başbakan Yasuo Fukuda, iki ülke arasındaki Pasifik Okyanusu üzerinde bulunan dört ada ile ilgili olarak yaşanan bölgesel sorunlara rağmen, geçen ay Rusya'ya resmi bir ziyaret düzenlemişti. İki ülke lideri, petrol ve gaz, ulaşım, nükleer silah konularında da işbirliği konusunda fikir birliği sağlamışlardı.

Rusya Asyalı partnerleri ile eşit ticari ilişkiler ağı kurmakta. Geçen yıl Çin ile olan ticaret hacmi 2000 yılındaki 10.67 milyar dolardan 48.17 milyar dolara çıkmıştı.¹⁶

Tarihi Çin - Tayvan zirvesi

Çin Devlet Başkanı Hu Jintao ile Tayvan iktidar partisi Kuomintang'ın Genel Sekreteri Wu Poh-hsiung'un buluşması, 1949'daki kopuştan bu yana gerçekleşen en üst düzey temas niteliğini taşıyor.

Görüşme, Kuomintang (Milliyetçi Parti) Genel Sekreteri'nin Mayıs ayı sonunda yaptığı 6 günlük Çin ziyareti sırasında gerçekleşti. Bu ziyaret, iki taraf arasındaki ilişkilerin sıcaklaştığının işareti olarak görülüyor.

Tayvan ve Çin, Çin'deki iç savaşın sona erdiği 1949 yılından bu yana ayrı hükümetlerce yönetiliyor. Ancak Pekin Tayvan'ı, Çin topraklarının bir parçası sayıyor. Çin daha önce, Tayvan'ın bağımsızlık ilanı durumunda silaha başvurma tehdidinde bulunmuştu. Çin'in Hong Kong'da uygulanana benzer, "Bir ülke, iki sistem" şeklinde özetlenebilecek formülü de Tayvan'da kabul görmüyor.

Çin Devlet Başkanı Hu Jintao Pekin'deki görüşmede, Tayvan'ın yeni iktidarı döneminde ilişkilerin gelişmesi için büyük bir potansiyel olduğunu söyledi.

Ayrıca Tayvan'ın, Çin'in Sichuan bölgesindeki depremzedelere yardımlarından dolayı teşekkür etti. Kuomintang Genel Sekreteri Wu Poh-hsiung ise, Tayvan ve Çin'in bir daha hiçbir zaman birbirlerine karşı silaha başvurmaması gerektiğini söyledi. Genel Sekreter'in Çin temaslarında gündem, doğrudan uçuşlar ve Tayvan'a daha fazla Çinli turist gelmesini sağlamak.¹⁷

V. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

TÜSİAD Şangay'da “Türkiye: Çin’e en yakın Avrupa Ülkesi” konulu bir yatırım semineri düzenledi.

TÜSİAD International ve TÜSİAD Pekin Ofisi 8 Mayıs 2008 tarihinde Şangay'da AB Ticaret Odası'nın desteği altında Shanghai Uluslararası Ticareti Destekleme Konseyi (CPIT) ile birlikte “Türkiye: Çin’e en yakın Avrupa Ülkesi” konulu bir yatırım semineri düzenledi.

Seminerde, TÜSİAD International Yürütme Kurulu Üyesi Aykut Eken, T.C. Şanghay Başkonsolosu Murat Ülkü ve Shanghai Uluslararası Ticareti Destekleme Konseyi (CPIT) Başkan Yardımcısı Wang Lie açılış konuşmalarını yaptılar. Aykut Eken konuşmasında “Günümüz küresel ekonomisinde Çin ve Türkiye yükselen ekonomiler olarak aynı platformda yer almaktadırlar. Çin ve Türkiye her alanda birlikte işbirliği gerçekleştirebilir, ortak problemlerine ortak çözümler getirebilirler. Son yıllarda iki ülke arasındaki ticari ilişkilerdeki dengesizlik

giderek artmaktadır. Türkiye'nin 2007 yılında Çin'den yaptığı ithalat 13 milyar dolara ulaşırken, Çin'e yapılan ihracat 827 milyon dolar seviyesinde kalmıştır. Türkiye'nin Çin ile olan ticaret açığı toplam ticaret açığımızın %19'unu teşkil etmekte ve bu durum her yıl Türkiye aleyhine artmaktadır. Eğer önlem alınmazsa, bu durum sürdürülemez bir hal alacaktır. TÜSİAD olarak bu açığı kapatmanın yolunu korumacılık veya ticari ambargoda değil, ekonomik ilişkilerimizi diğer alanlarda geliştirmekte aramanın gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye'ye Çin'den yapılacak doğrudan yatırımların kazan-kazan statüsünde ticari dengesizliği çözeceği inancındayız. Çin yönetimi 2002 yılında uygulamaya koyduğu “dışarı gitme” (Going Out) projesi çerçevesinde Çinli yatırımcıları dış ülkelere yatırım yapmaya teşvik etmeye başladı. Bizler Çin'li yatırımcıların Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika'daki etkinliklerini yakından takip etmekteyiz. Bu açılım çerçevesinde Çinli yatırımcıları Türkiye'ye davet ediyoruz” şeklinde konuştu. Aynı zamanda, Tarihi İpek Yolu'nun demir yoluyla hayata geçirilmesi projesine de değinen Aykut Eken, Çin ve Türkiye'nin bu projeye Orta Asya Ülkeleri, Rusya ve İran ile bağlanacaklarını, bu bölgenin başta enerji konusunu akla getirdiğini dile getirdi. “Türkiye, enerji sağlayıcısı Kafkaslar ve Orta Doğu ile enerji tüketicisi Batı arasında ‘enerji koridoru’ görevini üstlenmiştir. Enerji sektörü gelecek için büyük olanaklar vaat etmektedir ve Çin ile enerji sektöründe işbirliği projeleri gerçekleştirilebilir.” dedi.

Aykut Eken'in ardından kürsüye çıkan T.C. Şanghay Başkonsolosu Murat Ülkü, Türkiye ve Çin arasında siyasi ortamda bir sorun olmadığını ve iki ülke ilişkilerinin memnuniyet verici olduğunu söyledi. Aynı zamanda, iki ülkenin işbirliği olanaklarını geliştirmenin yollarını aramasını, ticaret anlaşmalarının, turizm ve yatırım konularında işbirliği projelerinin arttırılmasının iki ülke ilişkilerinde önem arz ettiğini dile getirdi.

Seminerde TÜSİAD International Direktörü Tülay Kılıçdağı “Doğu Akdeniz Bölgesi Yatırım Olanakları”, Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Proje Direktörü İsmail Bitirim “Türkiye'deki İş ve Yatırım Ortamı”, BASİFED üyesi ve ESBAŞ Çin Temsilcisi Alptekin Aydın Ege Bölgesi ve ESBAŞ'ta yatırım olanakları konulu sunum gerçekleştirdiler.

Toplantıda ayrıca Huawei Telekomünikasyon Genel Müdürü Qi Zhen “Türkiye'deki bir Çinli Yatırımcının Deneyimleri” konulu konuşmasında, Türkiye'nin yatırım için güvenli bir ülke olduğunu söyledi. Seminer sonrası Qi Zhen TÜSİAD heyetine Huawei Şirketi'nin Şanghay'daki AR-GE bölümünü gezdirdi ve Huawei hakkında bir sunum yaptı.

Seminer sonrası Türkiye'nin yatırım ortamına yönelik, konu odaklı yoğun bir soru-cevap bölümü gerçekleşti.

Toplantıdan sonra, TÜSİAD ve CCPIT'nin özverili çalışması sonucu amaca yönelik bilgilendirici bir etkinlik gerçekleştirdiği yorumları yapıldı. Seminere olan yoğun ilgi üzerine, TÜSİAD ve CCPIT Çinli katılımcıların Türkiye'yi daha yakından tanımaları için ileriki bir tarihte Türkiye'ye bir işadamları heyeti götürülebileceğini ve yine benzer bir etkinliğin Türkiye'de gerçekleştirilebileceğini gündeme getirdiler.

Çin, Türkiye’de radyo işine de el attı.

Bir çok sektörde ürettiği ürünlerle Türkiye’de piyasaları ele geçiren Çin Halk Cumhuriyeti kültürel ve sosyal alanlarda da atakta. Çin Yönetimine bağlı Sincan-Uygur Halk Radyosu’nun, Yön radyo ile yaklaşık bir yıl önce başladığı işbirliği büyüyerek devam ediyor. İki radyo arasında 1 yıldır devam eden yayın işbirliğini daha da güçlendirmek için İstanbul-Urumçi karşılıklı iletişim hattı kuruldu. Karşılıklı iletişim hattının kurulması, Sincan-Uygur Halk Radyosu Teknik Müdürü Hisamidin Israil, Teknik Servis Yöneticisi Hu Yao, Yön Radyo Genel Müdürü Ulaş Can ve Yön Radyo Teknik müdürü İbrahim Törer tarafından gerçekleştirildi.

Ziyaret kapsamında teknik çalışmaların yanı sıra "Sincan-Uygur’un Sesi" programının içeriğine ilişkin görüşmeler yapılıyor. Bu çerçevede yapılan toplantılarda, programın daha geniş kitlelere ulaşması için atılacak adımlar ele alınıyor. YÖN Radyo ile Sincan-Uygur Halk Radyosu arasında yapılan işbirliği ile günde 1 saat Uygur dilinde yayın yapılıyor. Yayınlarda hedef kitle olarak öncelikle Türkiye’de yaşayan yaklaşık 80 bin Uygurlu.¹⁸

Turkcell'den Çin'e iletişim desteği

Turkcell, Çin’de meydana gelen depremin ardından Çin’deki müşterilerine iletişim desteği sağladı.

Turkcell’in yaptığı yazılı açıklamada, Çin’in kuzey batısındaki Sincan Uygur Özerk bölgesinde meydana gelen depremden sonra harekete geçen Turkcell’in, bu ülkede 800’e yakın müşterisinin bulunduğunu tespit ettiği kaydedildi. Açıklamada, Turkcell’in ön ödemeli hat sahibi müşterilerine bin kontör gönderdiği, faturalı hat sahibi müşterilerinin ise Çin’de kullanabilecekleri 15 dakikalık görüşme ücretlerini karşıladığı belirtildi.¹⁹

Kaynaklar

¹ <http://turkish.cri.cn/281/2008/06/09/1@94799.htm>

² <http://turkish.cri.cn/281/2008/06/06/1@94692.htm>

³ Standard Chartered Bank, Commodity Outlook

⁴ chinadaily.com.cn, 2008-05-23

⁵ <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200806/20080605588336.html>

⁶ <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/newsrelease/commonnews/200805/20080505566569.html>

⁷ http://www.bjreview.com/quotes/txt/2008-05/30/content_123914.htm

⁸ TÜSİAD Pekin Bürosu Notları

⁹ EuroBiz Dergisi Mayıs Sayısı

¹⁰ <http://turkish.cri.cn/281/2008/06/02/1@94443.htm>

¹¹ China Financial And Economic News 17 Mayıs 2008

¹² http://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp299_e.htm

¹³ http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/countries/china/pr230508_en.htm

¹⁴ TÜSİAD Pekin Bürosu Notu

¹⁵ TÜSİAD Pekin Bürosu Notu

¹⁶ TÜSİAD Pekin Bürosu notu

¹⁷ http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2008/05/080528_china_taiwan.shtml

¹⁸ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=98027

¹⁹ <http://www.dunya.com/haber.asp?id=9175>